

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Joannis Friderici Karg de Bebenburg Serenissimorum DD.
Fratrum Principum Electorum Colon. & Bavar. Ducum &c.
... Dissertationes Theologicæ, Nomo-Canonicæ,
Historicæ, & Politicæ Ad Constitutionem ...**

Karg von Bebenburg, Johann Friedrich

Coloniæ Agrippinæ, 1690

Diss. II. De origine, & usu generali Iuris Asyloꝝ: ac ultione Divina contra
Immun. Eccl. violatores.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38308

bili vindice, quoquo prætextu à facta
semel abdicatione seu in totum, seu
pro parte recedant: quorum contra-
riis ausibus sicubi S. Pontifex ad vi-
tandum majus malum, haud apertè
resistit, ejusmodi tolerantia non est
approbativa; sed tantùm scandali de-
clinativa *cap. cum jam dudum 18. x. de
præben. extatque Bulla specialis Urbani
VIII. incipiens: Rom. Pontifex s. Junii
1641. damnantis omnia præjudicialia
immunitati Ecclesiæ etiam sub præte-
xtu, quòd Bullæ Pontificiæ non fue-
rint publicatæ, vel usu non receptæ,
aut contrario usu abrogatæ.*

DISSERTATIO II.

*De origine & usu generali Juris
Asylorum, ejusdemque introducendi
motivis, ac mediis id ipsum stabi-
liter conservandi: & de ultio-
ne Divina in hoc sæculo con-
tra immunitatis Ecclesia-
stica violatores.*

41. **E** *Tymologia immunitatis & A-
sili.* 42. *Moyfes*

42. *Moses anterior scriptoribus ceteris, quorum opera modo comperta sunt, Asyliusum, ante legem scriptam, seu privilegium Altaribus, ex instinctu naturae rationalis, conveniens, supponere videtur.*
43. *Securitas hominum ad Aras confugientium apud Ethnicos promanavit ab impulsu Religionis.*
44. *Versus Statii de origine sacri Asyli.*
45. *Reflexiones ad eosdem versus ex S. Scriptura, & ratione naturali.*
46. *Religio gentilium erga Tempia, & restutela gratiâ iis illatas: ubi de evocatione Deorum ex Urbibus obsessis.*
47. *Primum Romanorum Asylum, per speciem pietatis erga Deum, constitutum: aedes flaminis Dialis apud eosdem immunes: & de statu ac imaginibus Imperatorum.*
48. *Moderatio juris Asylorum in Graecia, & confugii ad statuas vel imagines, non officit convenientiae immunitatis localis.*

49. Immunitas adium Legatorum
templis olim in eas derivata.
50. Civitates Refugii Hebraorum.
51. Amplitudo Juris Asyli ad Altare
Iudeorum.
52. Immunitas Excelsorum, ante con-
structionem templi Hierosolymi-
tani.
53. Quibus Hierosolymitani Temp-
partibus competierit jus Asyli.
54. De prerogativis Atrii gentiliu-
& Iudeorum seu profani à Christi
vindicatis.
55. Argumentum à sacro Asylo gen-
tilium & Iudeorum, ad Ecclesia
nova legis tanquam loca vera sancti-
ficationis nostrae.
56. Quando Christiani primùm fru-
coperint immunitate locali? ubi
actis S. Sylvestri facientibus Con-
stantinum M. introductorem S. A-
syli.
57. Diverse congruentia pro stabilien-
do ac fovendo jure S. Asyli: & inci-
denter de denegata olim reconcilia-
tione

tione in mortis angustiis primum petita.

58. Discursus ex Epist. 54. S. Augustini de venia gravissimorum criminum reis subspe agenda per eos de commissis pœnitentia procuranda : & quid de impœnitentibus ?
59. In similibus raro cum laica potestate nimis imperiosè agendum.
60. 61. 62. Quid olim singuli Imperatores decreverint in favorem S. Asyli.
63. Localis Ecclesiarum immunitas non est propriè ac strictè juris naturalis, nec divini : sed positivi Ecclesiastici & civilis.
64. Intellectus C. Frater. 10 XVII. q 4.
65. Sensus Caroli M. & Germanice nationis A. C. 813. ubi quid hac de re scripserit Layman.
66. Anacephalaosis.
67. Origo Asylosum à Religione, Charitate, & Clementia : & specialiter de Charitate, seu honesta commiseratione.

68. De objectiva honestate clementie
ex reverentia erga Deum & com-
munem naturam.
69. Pœna vel Talionis, vel prorsus ig-
nobiles etiam in hac vita contra hu-
jus immunitatis violatores divini-
tùs suscepta, & primò de pœna Ta-
lionis contra Entropium Eun-
chum.
70. Similis vindicta contra Silico-
nem.
71. Contra Iudicis Assessorem in Pon-
to, & Andronicum, &c.
72. Verba S. Gregorii Nazianzeni de
S. Asylo.
73. Epitome Orationis S. Chrysostomi
pro S. Immunitate locali.
74. Plaga Philistaorum, Ioas Regis,
Antiochi, Herodis Ascalonita, &
Herodis Agrippe.
75. Galerii Maximini.
76. Iuliani Præfeti Orientis.
77. Hunnerici Vandalorum Regis, &
Imperatoris Arnulphi.
78. Incolarum Vicistrod in Anglia.
79. Cle.

79. Clerici exemplo suo reverentiam erga res sacras in animis laicorum confirmant, & que mala ex irregularitate nostra nascantur.

80. Dum Clerici temporalibus nimium inhiant, Laicos vicissim incensit cupido spiritualia sibi arrogandi.

41. Immunitas l. munus 18. ff. de V.

S. est vacatio seu libertas ab oneribus publicis, aliàs communibus, jure tributa: & derivatur à munere, quod præter donum, nunc onus, nunc officium vel honorem significat, cit. l. 18. munus tribus modis dicitur, uno donum, altero onus, quod cum remittitur, vacationem militiæ, munerisque præstat, unde immunitas appellatur: tertio officium &c. Hicque libertatem ab onere extradendi reos ad locum immunem confugientes, & jus seu facultatem in casibus non exceptis protegendi eosdem mediis licitis, nisi tales ultrò exire velint, importat: diciturque *Asylum* vel ab Hebraica

D s voce

voce *Azara* significante *adjutorium*, unde *Azirū*, ac inde *Asylū* profluxisse quidam existimant: vel potius à Græco vocabulo ἀσυλον, quasi locus à violentiatus. Quamvis enim semper ac ubique in territorio delinquens capi, & ad pœnam autoritate publicâ trahi possit, quin ei vis injusta inferri dicatur: imò si apparitoribus quempiam vinculis mancipare nitentibus violenter resistatur, his opem præsentium invocantibus (quod præscio more fiebat apud Romanos per verba: *Quiritum fidem?*) quisque teneatur assistere faciendo quod potest, clamando, turbam convocando, vel aliàs auxilium ferendo, per ea, quæ passim DD. ad l. *consentaneum* §. v. vel ad *colegendum eum. Cod. quomodo & quando iudex.* ab hoc onere tamen seu obligatione pandendi ostia, admittendi lictores vel milites, aut quomodolibet concurrendi ad capturam & abductionem confugarum, libera sive immunia sunt, jure speciali publica

lica loca Deo dicata, à quibus delinquentes, ibi semel constituti, extra casus specialiter exceptos, nolentes avelli non possunt.

42. Cujus *Immunitatis* originem ut à temporibus, quibus res gestæ, scripturis ac libris annotari ceperunt, securiùs indagemus, præsciendum est, Moysen haberi vulgò anteriorem quibuscunque Scriptoribus, quorum opera modò comperta sunt: prout apud Eusebium *lib. 10. præpar. Evan. cap. 3. de antiquit. Moysis* luculentis Chaldæorum, Phœnicum, & Ægyptiorum testimoniis probare nititur Tatianus ex Philosopho Platónico factus sub S. Justino M. persecutor gentilium, & Christi discipulus, ut ut postea præ nimio fastu hæresiaracha effectus: consentiuntque post dictum Eusebium, Arnobium Afrum è Rhetore Christianum, Theodoretum Cyri Episcopum, & alios veteres Ethnicorum oppugnatores, ferè plerique, totam Gentilium Theolo-

D 6 giam

giam ex ipso Moyse ac cæteris S Scri-
 pturæ documentis traxisse originem:
 in quibus licet *urbes refugii* primum
 anno quadragesimo ab exitu Israeli-
 tarum de Ægypto *Num. 15.* autori-
 tate divinâ ordinatas legamus: *Affy-*
lum tamen *Altaris Exod. 21. v. 14. si*
quis per industriam proximum occi-
derit, & per insidias, ab Altari meo
evelles eum, ut moriatur. Non tam
 introductum hoc loco, quàm
 ceu privilegium, ex instinctu naturæ
 rationalis, Altari Domini compe-
 tens, & ante legem scriptam cum Al-
 taribus ipsis pridem stabilitum, sup-
 poni videtur: quatenus divina beni-
 gnitas hominibus hanc persuasionem
 naturali magisterio indidit, par esse,
 ut diffusis in hac lacrymarum valle
 terricolis quidam communis refugii
 locus suppeteret, ubi periclitantibus
 contra vim persecutorum aut hostiũ
 tutis esse liceret, nonnullorumque
 delinquentium culpæ aliter, quàm
 per ultimum mortis supplicium, ex-
 piaren-

piarentur : & hoc in supremorum et-
 iam Principum bonum , qui cùm ipsi
 quoque , in hoc mundo volubili ,
 duobus imperiosis Numinibus , ut
 vocat Tragicus , *forti scil. ac morti* ,
 & æquè , ac aliæ res creatæ vanitati ,
 id est , mutabilitati *Rom. 8 v. 20* sub-
 jecti sint , prout exempla non pauca
 commonstrant , seque coram Deo , ut
 merè privatos , habeant : ad quod in-
 dicandum , Theodosius junior , Dei
 templum ingressurus , *ex Actis Ephe-
 sini Concilii* , nec ense , nec diade-
 ma Regiæ Majestatis insigne eò intu-
 lit , neque custodiam armatorum se-
 cum admisit : mirum videri non de-
 bet , quòd tum naturalis pietatis in
 Deum ac religionis instinctu , tum
 propriæ salutis atque securitatis gra-
 tiâ , pro quocunque possibili even-
 tu , Asyli jus in locis ejusmodi , quæ
 omnipotentem Deum 2. *Machab. 4.*
v. 39. custodem haberent ac vindi-
 cem , autoritate Regiâ confirmâ-
 rint.

43. Sive autem Gentiles, quem-
 admodum 1. *Machab.* 3. v. 48. sacris
 Judæorum libris diversimodè in ma-
 nus suas delatis ad superstitiones &
 depromendam indè similitudinem
 simulacrorum abusi sunt, ita in con-
 struendis quoque Asylis Religionem
 Israelitarum imitati fuerint apud Ho-
 merum vetustiore[m] ex iis Scriptori-
 bus Ethnicis, quorum opera etiam-
 num supersunt, *Odyss.* l. 15. ubi ad fu-
 giendam Ulyssis indignationem non-
 nulli ad *Aram Jovis* recurrisse nar-
 rantur; sive immunitatem certorum
 Altarium, tanquam dictamini reve-
 rentiæ naturalis erga Dei domum, &
 pietatis erga miseros eò se recipien-
 tes consentaneam, Israelitarum ad-
 instar, ex uniformi rectæ rationis im-
 pulsu in usum deduxerint; sive cum
 Pausania *lib. 7.* Principium Asyli Græ-
 corum referamus ad Dodonæi Jovis
 oraculum Athenis ad *Aram supplices*
 (*Divûm quos jura tuentur*) sacrosan-
 ctos ac inviolabiles esse jubentis; sive
 deni-

denique à nepotibus Herculis in eadem urbe introductum asseramus cum aliis apud Alexandrum ab Alexan. l. 3. *genial. dier. cap. 20.* qui post avi mortem, timentes insidias eorum, quos ille in vivis afflixerat, primi, ut fert fama, Athenis, erecto *Misericordiae templo*, sibi hoc adversus quaecunque mala praesidium assumpsisse dicuntur à Statio l. 12. *Thebaid.* Videmus ubique saepedictam securitatem hominum ad aras convolantium pro manasse ab instinctu Religionis, & congenita universis persuasione de clementia Dei, confugas, suo recursum se Deo tradentes ac veluti consecrantes, ab humana persecutione qualibet volentis immunes: quod quidem Stadius *cit.* eleganter his Versibus indicat:

44. *Urbe fuit mediâ nulli concessa
potentum
Ara Deum, mitis posuit clementia se-
dem.*

Et

Et miserificè sacram : sine supplicii
nunquam

Illa novo, nullà damnavit vota repul-
sâ:

Auditi, quicunque rogant: noctesque,
diesque

Ire datum, & solis Numen placare
querelis.

Parca superstitio: non thurea flamma,
nec altus

Accipitur sanguis: lacrymis Altaria
sudant,

Mastarumque super libamina fersa co-
marum

Pendent, & vestes, mutatâ sorte, reli-
ctæ.

Semper habet trepidos, semper locus
horret egenis

Cœtibus, ignota tantùm felicibus Aræ.

Fama est, defessos acie post busta paterni
Numinis, Herculeos sedem fundâsse
nepotes.

Fama minor factis: ipsos nam credere
dignum

Cœli-

Coelicolas, tellus quibus hospita semper
 Athena,
 Sic sacrâsse loco commune animanti-
 bus agris
 Confugium, unde procul starent ira-
 que, minaque,
 Regnaque, & à justis fortuna recede-
 ret Aris.
 Iam tunc innumera nôrant altaria
 gentes:
 Huc bellis victi, patriâque è sede fu-
 gati,
 Regnorumque inopes, scelerumque er-
 rore nocentes
 Conveniunt, pacemque rogant &c.

45. Ubi Poeta Clementia Divina
 originem Asylorum adscribit: cujus
 nimirum exemplo Iona 4. v. 10. & 11.
 rum Reges ac Principes, tum quicun-
 que homines inducerentur ad par-
 cendum faciliùs miseris, quos sæva
 calamitas, ac ortum inde ad Aram
 confugium, meritò sacros quodam-
 modo efficit, & à violentia seu avul-
 sione

sione, seu insecutione præservat, qua-
 tenus præferrim talis miserorum re-
 cursus ad Aram, si cujus fortè criminis
 rei sint, *mutat à* (ut canit Statius) *sorte*,
 aliquam ejus detestationem, serium-
 que emendationis propositum con-
 tinet, quibus cum divina Bonitas fi-
 num non occludat, ac quoslibet æ-
 rumnarum fluctibus agitados fidu-
 ciam in se reponentes, eo, quo ad bo-
 num animæ proficit, modo clemen-
 ter exaudiat, ut S. Augustinus *Tract.*
13. in Ioan. cap. 8. v. 9. eleganter in-
 sinuat, peccatumque damnet, non
 hominem converti volentem: tantò
 æquius videtur, ut iidem confuga
 mortalium quoque vindictam seu ju-
 stam, seu injustam effugiant, *siquis*
montes excelsi cervis & petra refugium
berinacis offerunt. Psalm. 103. v. 18.
 ipsis etiam hominibus quâcunque in-
 felicitate jactatis, & per eam sæpè ad
 Deum perductis, tutus quidam effu-
 gii locus præsto sit, qui temporalem
 persecutorum quorumvis aut vindi-
 cum

cum iram , ac minas cohibeat , ipsaque Regna , ut canit Staius , id est , potestatem Regiam , quæ adversus Divinam erigitimet , procul stare iubeat , & quamlibet humani furoris asperitatem averrat.

46. Nec in hoc Religio Gentilium substitit , qui etiam rebus in templis Deorum , custodiæ causâ , illatis plenam securitatem , ob reverentiam loci sacri , competere rati , passim in templis Saturni , Jovis Capitolini , Dianæ , Pacis , Fidei , & Opis , deposuere pecunias , ut *ab injustis Harpyiarum* manibus tutiores existerent , Numinum Tutelarium metu , sine quorum certa indignatione ac vindicta inde sacrilegâ temeritate auferri non possent : quam eorum opinionem comprobata censuit Aulus Gellius *l. 3. N. A. cap. 9.* calamitoso illorum interitu , qui in expilatione templi Tholosani aurum ibi repertum diripere non formidârunt , memoratque Homerus *Iliad. 1.* pestem exercitui Græcorum

corum divinitus immiffam ob caprā,
 in Luce Dianæ pascens, ab Aga-
 memnone ad loci fanctitatem non
 reflectente, telo trajectam: & deni-
 que, ne quid ipsis etiam hostium Diis
 commissum Romani contrectare, aut
 infestare præsumerent, oppugnaturi
 quampiam Urbem, ad declinandam
 illorum inclementiam, & locum prius
 à Religione liberandum, censuerunt,
 Deos indè evocandos esse certis car-
 minibus & ad augustiores Romanas
 Sedes à Sacerdotibus invitandos: qui
 ne desertis Aris ac sedibus minùs au-
 gustis, ad ampliora Tempia & solem-
 niores Aras ab hostibus oblatas rece-
 derent, aut evocari possent, à multis
 Civitatibus Deorum suorum tutela-
 rium nomina studiosè occultata fuisse
 Alexander ab *Alexan. L. 6. Genial.*
dier. C. 4. observat.

47. Tametsi porrò S. Augustinus
L. 1. C. D. c. 34. verè Asyli à Romulo in
 Urbe inter duos Lucos aperti finem
 procurandæ incolarum multitudini
 tribuat, quo quisquis confugeret, cu-
 jusli-

juslibet sceleris conscius, inultum ha-
 beret commissum : eo nequaquam
 excluditur, quod Dionysius Halicar-
 nassens *Roman. antiq. L. 2.* asserit, jus
 illud Asyli, erecto ibidem pro recur-
 rentibus Templo, per speciem pietatis
 erga Deum constitutum, & alicui Deo-
 rum aut Geniorum, de cujus nomine
 nihil certi habuit, dicatum fuisse. Est-
 que singulare, quantâ Religione, a-
 pud A. Gellium *L. 10. N. A. c. 15.* olim
 Romani vincunt, si Flaminis Dialis
 ædes introiisset, solvi quantocyus jus-
 ferint, & vincula per impluvium in
 tegulas subduci, atque indè foràs in
 viam demitti. Et cum Imperatores
 antiqui divinitatem affectare, vel sal-
 tem Deorum instar haberi velle cœpi-
 sent, Idem juris, ceu consecrarium
 quoddam, non modò templis eorum,
 ut Aelius Lampridius *in vita Heliogab.*
 scribit, sed & Cæsarum statuis novi-
 mus attributum *L. si Dominus 2. ff. de
 his qui sunt sui L. Quid sit. 17. §. apud
 Labeonem 12 ff. de edil. Ediēt.*

48: Nec

48. Nec obstat, cum Urbes Græcæ
 hoc præsidio abuterentur ad scelera,
 & Tempa complerentur servorum
 pessimis: imò tum Romæ, tum alibi
 quidam gestarent imaginem Cæsaris,
 ut impunè quævis auderent, quòd
 Tiberius apud Tacit. *L. 3. Annal.* A-
 syla Græcorum, præter illud Æscula-
 pii, in cuius æde sacra Cives Romani
L. 4. Annal. à trucidatione Regis
 Mithridatis præservati fuerant, om-
 nino sustulerit: nec non Scto relato
L. Scto 38. ff. de injur. cautum lega-
 tur, ne quis imaginem Imperatoris
 portaret in alterius invidiam: sicut
 & *L. Capitolium: 28. §. ad statuas 7.*
ff. de pœnis, ne quis in cuiusquam
 injuriam ad statuas vel imagines prin-
 cipum confugere attentaret: in quam
 rem Tacitus *cit.* refert memorabile
 dictum C. Cestii Senatoris: *principes*
quidem instar Deorum esse: sed neque
à Diis, nisi iustas supplicum preces au-
diri, neque quemquam in Capitolium,
aliavè urbis Tempa perfugere, ut eo
subsi-

Subsidio ad flagitia utatur &c Ita nam-
 que salutem confugarum, ex instinctu
 pietatis naturalis, tum apud bene mo-
 ratos Gentiles, tum apud Hebræos o-
 lim consultum fuit, ut enormissimis
 tamen quibusdam criminibus nulla
 planè venia præstita, nec erga reliquos
 omnis correctio omissa penitus fue-
 rit, aut indulgentia sine lachrymis
 (prout *suprà cit.* Statius loquitur) aliis-
 que vivi doloris ac pœnitentiæ signis
 concessa; cuiusmodi vindictæ seu pœ-
 næ genus (quo scil. Reus ad animæ
 vitam, melioremque frugem reduci-
 tur) *ceteris paribus*, ex ipso naturæ lu-
 mine desiderabilius videri potest,
 quoties ad seriam illius conversionem
 profuturum speratur, quàm extre-
 mum supplicium, quod uti corpus in
 terris exanimat, ita sæpiùs infelicem
 animam quoque in barathrum mor-
 tis æternæ detrudit.

49. Idem Juris ex eodem fonte
 nonnulli Palatii Legatorum supremi
 cuiuslibet Principis vindicant, qui
 cum

cùm, teste Plinio l. 22. cap. 2. § l. 25. cap. 9. Sacris cæremoniis designarentur, & sagmina seu herbas Hostiarum cruore conspersas in signum inviolabilitatis ferre solerent l. *sanctum*, 8. prin. ff. de D. R. ac verè sancti haberentur l. *fin.* ff. de legation. hoc est ut Cicero 3. in *Verr.* loquitur, Divino pariter & humano præsidio, etiam inter hostes, vallati, meritò prærogativæ templorum publicis eorundem ædibus, quantum ad immunitatem localem, olim communicatæ conspiciuntur: sed & hodie, testibus Germanio l. 3. de *legat. Prin. & pop. cap. 14.* Friderico de Marselaer. lib. 2. de *legat. dissert. 5.* ac aliis, non quidem ob consecrationem Legatorum sæcularium, sed in reverentiã Principum, à quibus mittuntur, & quorum Majestatem atque imaginem referunt, tutissimum est, in eorundem domibus iniquè oppressorum, ac miserabilium personarum perfugium, unde, invitis Legatis, salvâ publicâ honestate,

state, per vim abduci non possunt, dummodo Legati eam prudentiam ac moderationem adhibeant, ut receptaculum securitate & miseratione dignis duntaxat, non item quibuslibet sceleratis concedant: quod Carolus Paschalis in suo Legato cap. 48. his verbis confirmat: Fateor, precipuam quâdam prerogativam esse aedes Legatorum, quò nunquam intrandum, nisi reverenter ac permissis Domini: quem respectum usque eò porrigi equum est, ut, si quis calamitosus, aut iniquam vi oppressus, Legati adibus utatur ut perfugio, ne hunc inde domestica inhumanitas extrahat, quò eum humanitas peregrina excepit. Quæ immunitas cum nec ad reverentiam Dei pertineat, nec facinorosos homines ad conversionem sinceram ex se permoveat, imò potius eosdem, nisi moderatus sit ejus usus, omnibus pœnis subducatur, differt ab immunitate Altarium, quòd hæc à religionis & pietatis naturalis dictamine profluat; il-

E

la

la verò merus generositatis Principis Legatum recipientis effectus sit hodie, adeoque varios, pro varietate Principum, latitudinis gradus habeat, ac pro diversitate Regnorum diversa reperitur.

50. In Hebræorum quoque Rep. ex quadraginta octo urbibus ad Levitarum habitationem concessis à Deo *Num. 35.* cis & ultra Jordanem sex civitates refugii, in Asylum eorum tum Israelitarum, tum Proselytorum, qui non animo deliberato, sed nolentes vel casu quopiam perpetrarant homicidium, eâ ratione adversus occisi cognatos, ab Hebræis *Redemptores* dictos (quibus *Num. 35. v. 19.* permissum erat ad expiandam propinqui sui cædem, ejus occisorem ubicunque repertum, absque alia Judicis condemnatione, statim interficere) constitutas legimus, ut recipiendus ante portam ejusmodi civitatis *Iosue 20. v. 4.* coram senioribus innocentiam suam prædoceret
quo-

quodammodo, antequam admitteretur, non aliter ne deinde quidem tutus ibi futurus, nisi verè diluisset crimen in disceptatione causæ capitalis: adeò ut, si confugam homicidii voluntariè, non ignoranter, nec casu, nec ad necessariam sui defensionem perpetrati, judicialiter convinci contigerit, hic interfecti propinquis, ad necem ipsorum duritiei permisissam tradendus: quantumlibet autem ob ignorantiam debitè probatam innocens, ac talis à Judice declaratus, ad summi Sacerdotis obitum usque in refugii loco velut exulare compulsus fuerit *vers 22. & seq.* tum ut diurnitate temporis mitigaretur ira cognatorum occisi, qui, utpote Judæi plerumque erant vindictæ percupidissimi; tum ut Deus ostenderet, quantum abhorreret homicidia, si etiam involuntarios humani sanguinis effusores ita præciperet coarctari.

51. Amplioris verò asyli jus, scilicet non pro involuntariis tantum homici-

micidis; sed pro diversorum quoque
 scelerum reis, modò non essent ob
 enormitatem aut irreparabilitatem
 excepta, ut homicidia per industriam
 & insidias, convenisse *Altari*, haud
 obscure *Exod. 21. vers. 14. & 3. Reg.*
2. vers. 28. & seqq. indicatur: ubi cum
 per industriam insidiosam occidens
 proximũ suũ ab Altari Divino avelli,
 & Joab tanquam ejusmodi homicida
 Abneri & Amasam, arrepto licet intra
 tabernaculum cornu Altaris, occidi
 jubeatur, inferri posse videtur, Israe-
 litis, ante hanc declarationem Divi-
 nam *Exodi 21.* factam, etiam in casu
 talis homicidii aliquam penes Altare
 securitatis speciem è religione loci
 fuisse persuasam: ostenditque Joab
 conjurationis particeps, post Ado-
 niam per manum Banacæ, jussu Re-
 gis Salomonis ad parandam regno
 quietem occisum, fugiendo in taber-
 naculum Domini juxta Altare, repo-
 sitã in sanctitate loci spe vitæ retinen-
 dæ, nec tam de commissis à se prius
 homi-

homicidiis velut obliteratedis, quam de recentissimo perduellionis crimine sollicitus, recursum ad Altare gravium quoque delictorum reis, dummodo non essent de exceptis, ad impetrandam facilius veniam, juxta praxin tunc receptam, potuisse proficere: quem etiam Salomon, comperito ejus confugio, non ob crimen læsæ Majestatis, sed decreto mortis jam à Davide 3. Reg. 2. vers. 6. lato insistens ob homicidia præfata, tanquã non gaudentem jure sacri Asyli in ipsomet tabernaculo, unde noluerat egredi, vers. 31. & 32. mandavit occidi.

52. Et hoc immunitatis jus, ob reverentiam Deo ac locis ei dicatis debitam, ante fabricam templi, in quo solo deinde sacrificari sibi jusserat Dominus Deutero. 16. vers. 2. competiisse ipsis etiam Hebræorum *Excelsis*, sive Altaribus seorsim erectis in locis eminentibus ad hostias Deo vero immolandas, Judic. 6. v. 26, 1. Reg. 9. vers. 12.

vers. 12. & seqq. quamdiu ob instabi-
 lem Arcæ & tabernaculi mansionem,
 ad avertendum majus malum (scilicet
 transitum ad Excelsa gentilium) non
 obstante Dei prohibitione *Levit. 17.*
v. 3. & 4. juxta S. Augustinum *q. 36.*
in Judic. tolerata fuere, ex eodem re-
 ligionis instinctu censendum est. Post
 constructum verò templum, apud
 sinceros Dei cultores Excelsa sancti-
 tatem suam ac resultans in adè privile-
 gium immunitatis perdidisse oportet,
 utpote quæ tunc profanari con-
 festim ac funditus everti debuissent à
 Regibus, ut indicatur *Eccles. 49. v.*
5. magisque elucescit ex eo, quod ul-
 terior *Excelsorum* permissio *3. Reg.*
15. vers. 14. Asæ, & *3. Reg. 22. v. 43. &*
44. Josaphato Regibus, tanquam
 præclaris cæteroquin earundem fa-
 ctis ac moribus indigna, graviter ex-
 probretur à S. Spiritu, eosque inter
 meliores Judæ Reges (uti Davidem,
 Ezechiam, atque Josiam) connu-
 merari non sinat: & quanquam Asa
 2. Para.

2. Paralipom. 14. v. 2. & 5. Josaphat
 autem 2. Paralip. 17. v. 6. Altaria pe-
 regrini cultûs, lucosque & Excelsa ab-
 stulisse legantur, id de Excelsis omni
 tempore illicitis, ad Idolorum cul-
 tum erectis, ac veram à Deo Aposta-
 siam foventibus intelligi debet, in
 quæ gravissimè semper detonuère
 Prophetæ Jerem. 7. vers. 31. Ezech.
 6. v. 3. Osea 10. v. 8. quæque Amos
 7. v. 9. in Hebr. *Excelsa Isaac*, hoc
 est, ut vertunt LXX. *Altaria derisio-
 nis, seu deridenda*, ob Idola à Judæis
 dicta *Aven*, quasi *vana & ludicra*
 appellantur, nullamque prorsus san-
 ctificationem continent, nec inter fi-
 deles ullo honore, sed vituperio, dis-
 sipatione, ac quovis opprobrio di-
 gna sunt: non de Excelsis Deo vero
 dicatis, quorum usus, ob ingrave-
 scens gentilismi periculû, jam in Salo-
 mone 3. Reg. 3. v. 3. & multò magis
 post consummatam templi fabricam
 improbatus, atque à prælaudatis Re-
 gibus Ezechia 4. Reg. 17. vers. 4. &

Jofia 4. Reg. 23. v. 8. planè sublatus fuit: cùm priùs non quidem absolute Deo gratus, licitè tamen ab ipso quoque Rege Davide, ut observat Estius annot. in Eccles. 49. vers. 5. permissus, & à sanctis etiam viris pro Religioso habitus, ac irreprehensibiliter ad supremi Numinis honorem usurpatus fuisset.

53. Cùmque plures templi Judaici partes fuerint, I. *Sanctum Sanctorum*, hoc est, intimum ejus penetrabile, ubi asservabatur Arca fœderis unà cum Propitiatorio. II. *Sanctum sive Sanctuarium*, quod intra se candelabrum septiceps, mensam duodecim panum propositionis, & Altare Thymiamatis Sancto Sanctorum obversum continuit. III. *Atrium*, tum interiorius Sacerdotum ac Levitarum *Sancto* conterminum, marique Aeneo seu labro, conchâ, & altari holocausti instructum; tum exteriorius amplissimum, dictum *Laicorum*, seu *populi Israel*, atque per murum tres cubitos altum

altum ab interiore distinctum , pro
 Judæis tantummodo mundis utrius-
 que sexûs , ad fundendas preces, ver-
 ba legis audienda, & spectanda à po-
 pulo sacrificia, quod & *sanctum sacu-
 lare* vocabatur. IV. *Vestibulum ex-
 terius* sive *Atrium profanum*, vel *A-
 trium gentium*, ubi constructum erat
 Gazophylacium *Mar. 12. vers. 41.*
Luc. 21. vers. 1. & Ioan. 8. vers. 20.
 quòdque tum Judæi legaliter immun-
 di, tum & alienigenæ gentes ingredi
 poterant &c. *De primis duabus tem-
 pli partibus* nullus dubitandi locus
 relinquitur, cum in *Sanctum Sancto-
 rum* summo Pontifici duntaxat, &
 quidem unicâ solùm vice per annum,
 in die expiationis videlicet, *Levit. 16.*
 introire licuerit, & si quid in eo far-
 ciendum aut purgandum fuit, fabri
 vel artifices ad id adhibiti, ut scribi-
 tur in *Midoth. c. 8.* arcæ cuidam in-
 clusi, nihil, præter partes horum ar-
 te vel operâ indigentes, potuerint
 contueri. Et de *Sancto* pariter con-
 stat,

stat, id aliis, quam sacerdotibus,
 prorsus inaccessum fuisse, ipsumque
 nomen *Atrii Sacerdotum ac Levita-*
rum prodit, quod quibuscunque lai-
 cis hoc quoque impervium fuerit.
 Nec immunitati *utriusque Atrii*, in-
 terioris Sacerdotum ac Levitarum, &
 exterioris Israëlitarum ulla difficultas
 obstare potest, si consideramus pri-
 mò Tabulam ante cancellos *Atrii Ju-*
daorum appensam cum lege litteris
 Græcis & latinis incisa: *Omnis alieni-*
genatransiens in locum sanctum mo-
riatur. Cujus legis usum contra Gen-
 tiles Judæis etiam à Romanis permis-
 sum Titus Vespasiani Imperatoris fi-
 lius illis exprobravit apud Josephum
lib. 7. de bello, c. 4. his verbis: *Non-*
ne vos sceleratissimi Cancello sanctum
locum protexistis, nonne litteris Gra-
cis ac nostris incisas tabulas constitui-
stis, quibus, ne septa cuiquam trans-
gredi liceret, edicuntur? nonne eos, qui
transissent, quamvis Romanus quis
esset, vobis necare permisimus? unde
 intel-

intelligitur illud *Actor. 21. vers. 28. & seqq.* cur adversus S. Paulum conclamârint Judæi, eò quod, viso Trophimo Ephesio in Civitate cum S. Paulo, existimârint, Trophimum gentilem ab ipso in Atrium Israel introductum, sicque sanctum locum violatum fuisse. Deinde cum hoc *Atrium magnum* ab Hebræis *Azara*, id est, *adjutorii* nomen ex eo accepert, quòd populus ibi Divinam opem implorans, eandem persenterit, notat Cornelius à Lapide ad 2. *Paralipom. 4. vers. 9.* ibidem Asylum, in hujus Adjutorii Divini exemplum, & fortè ex *Azar azinum*, ac inde, ut etiam suprâ *num. 41.* innui, Asylum dici cœpisse. Si que 2. *Paralipom. 23. v. 14.* Jojada Pontifex Athaliam impiam Joas septennis proclamati Regis aviã in Domini Templum ingressam extra ejus septa educi, & gladio foris interfici jussit; tum *Act. 21. vers. 30. & seq.* civitate contra S. Paulum commotâ, Judæi S. Paulum extraxerunt è templo:

plo : utrumque auctoritate sacerdotum contigit , qui & Athaliam , & Paulum immunitate indignos censentes , extractionem præceperunt , vel in ultimo casu fortasse tumultuariè factam , postea saltem ratam habuerunt .

54. Quòd si verò *Atrio gentilium* (quò alienigenæ , & ex Israëlitis secundùm eorum legem impuri , ad orandum convenire solebant) immunitas localis non competiit , tanquam loco quibuscunque communi , & ne quidẽ nomine *sancti* dignato : Christus ipse tamen reverentiam illi tantam exhiberi voluit , ut zelo divini honoris actus , tum initio prædicationis suæ *Ioan. 2. vers. 14.* tum sub eiusdem finem *Matth. 21. vers. 12.* vendentes & ementes , ut rectè conijcit Villalpandus *tom. 2. in Ezech. lib. 3. c. 9.* inde ejecerit , nec siverit illac , ceu per compendiosiore viam ab hominibus è foro pecuario in urbem superiorem , vel in Regiam Salomonis

nis tendentibus *Marci 11. v. 10. va*
 seu quamcunque supellectilem pro-
 fanam deferri. Imo & ipsi Judæi, re-
 ferente Josepho *in lib. 6. de antiq. &*
bell. ut infra nu. 74. rursus videbi-
 mus, aquilam auream magni ponde-
 ris ab Herode maximæ seu speciosæ
 templi portæ impositam in primo hu-
 jus Atrii profani ingressu, veluti cum
 Religione loci, ut ut minimè sancti,
 pugnantem, inde detractam, securi-
 bus conciderunt.

55. Ex his interre licet, quanti ve-
 ram sanctificationis nostræ locum
 æstimari deceat, juxta argumentum,
 quo S. Paulus *2. Corin. 3. v. 7. & seqq.*
uittur: si ministratio mortis (promul-
gatio legis antiquæ serviliter mortem
comminantis) literis deformata (im-
pressa seu insculpta) in lapidibus fuit in
gloria (valde gloriosa) ita ut non possent
intendere filii Israel in faciem Moysi
propter gloriam vultus ejus, quæ eva-
cuatur (deserendo Moysen post obi-
tum, ad significandam desitionem

gloriæ Legis veteris post novæ legis
 adventum) *quomodo non magis mini-*
stratio spiritus erit in gloria? nam si
ministratio damnationis gloria est:
multo magis abundat ministerium In-
stitiæ in gloria, &c. sique ex verbis
Aggæi 2. Veniet desideratus cunctis gē-
tibus (Messias, ut hunc Aggæi locum
à Talmudistis intelligi Galatinus lib.
4. arcan. c. 9. ostendit) & implebo do-
mm istam gloriâ, dicit Dominus ex-
ercituum . . . major erit gloria domus
istius novissima (Zorobabelis ab He-
rode postmodum amplificatæ) plus
quam prima (à Salomone constructæ)
rectè post alios deducit Barradius 10.
1. Commentar. in Concord. Evan. lib. 3.
c. 3. præcellentiam Templi secundi à
Propheta prædictam è reali, quamvis
haud continua, Messie præsentia in id
redundâsse, quatenus lignea Templi
Arca 1. Reg. 4. dicta ab uxore Phineæ
gloria Israël, velut umbra, cesserit
Christo omnium Dei thesaurorum
Arcæ viventi, & vera, ut ait Simeon

Luc.

Luc. i. v. 32. gloria plebis Israël: Multo major est nostrorum hodie Templorum gloria, ac major iis idcirco deferenda reverentia, in quibus sub asservato in iisdem Eucharistiæ Sacramento versatur jugiter Christus ad sanctificationem nostram, & ad veram cum Deo conciliationem.

56. Quod Constantinum M. Imperatorem, pace per ipsum Ecclesiæ redditâ impulit, ut post exortam sibi veræ fidei lucem, inter alias leges in bonum orthodoxæ fidei & Ecclesiæ latas, lege quintâ, non minore in sacratissimas Dei vivi Basilicas studio, confugis ad Ecclesias immunitatem æquè, ac olim Gentiles atque Judæi, concesserit, sicut in Actis S. Sylvestri apud Eminentissimum Baronium *ad A. C. 324.* legitur: quæ si fortalsè quis apocrypha, seu depravata nunc saltè esse, objiciat, hîc obiter innuo, eadem ad vindicandum Sanctarum Imaginum cultum *in epist. ad Constan. & Iren.* ab Adriano I. fuisse laudata, testarique

statique Gelasium P. in Decr. de lib.
authen. ea à multis Catholicis tum
 Romæ, tum in aliis locis evolvi : &
 quanquam cum Baronio conceda-
 mus, aliqua minus sincera tractu tem-
 poris irrepsisse, non tamen ita usque-
 quaque adulteranda censenda sunt, ut
 nihil in iis veri contineatur : idque
 tantò magis, quo ad rem præsentem,
 quòd Concilium Aurelianense I. cele-
 bratum A. C. 511. relatum c. *Id consti-
 tuimus 36. XVII. q. 4.* hanc Ecclesia-
 rum immunitatem non solùm Cano-
 nibus sacris, sed & *Legi Romana* ad-
 scripserit : quæ Lex cùm præcesserit
 tempus Arcadii, à quo suasu Eutropii
 præpotentis Eunuchi contra Penta-
 diam in Asylo Ecclesiæ constitutam,
 per legem contrariam circa A. C. 398.
 abrogata legitur apud S. Chrystosto-
 mum *oratione in Eutrop. CPoli pro re-
 integrando jure sacri Asyli coram Po-
 pulo habitâ,* nec alia possit ostendi,
 quàm cujus vestigia supersunt in *Actis
 præfatis* : meritò hæc gloria piissimo
 Impera-

Imperatori Constantino M. asseritur,
 de cuius reverentia ampliore erga
 Dominicas ædes, juxta illius tempo-
 ris morem ab Optato Milevitano *lib.*
 4. expositum refert Eusebius *lib.* 4. *e-*
jus vita, Religiosissimum Principem,
 sub proluxa disputatione de sepulchro
 Christi in sacris ædibus peracta, mul-
 toties licet rogatum, ut se reclinaret
 in Imperiali solio ad hunc finem eò
 illato, mansisse unà cum Auditorum
 cœtu semper erectum, ac respondi-
 se demum austeriore vultu: *nefas esse,*
institutis de Deo disputationibus negli-
gentes aures præbere, sibi que hoc esse in
primis utile, præsertim cùm piùm sit
de Divinis rebus differentes, erectos
audire. Qui si non solum cæterorum
 fidelium instar, inter orandum (quò
 tempore *sessionem* Tertullianus *lib. de*
orat. cap. 12. jam antè in Christianis
 ab Ecclesia improbatam asseruit) sed
 etiam sub disputatione de rebus sacris
 in Templo, pro sua in locum specia-
 liter Deo dicatum religione, continuò
 à sedè abstinuit: *Quis non tanti Prin-*
cipis

cipis zelum in eo quoque credat exer-
 tum, ut, cum Templis & bona Chri-
 stianis ab Imperatoribus infensis ab-
 repta, edicto simili illi per Eusebium
lib. 9. histor. Eccles. c. 9. relato, etiam
 insoluto pretio, iussisset restitui, alia-
 que pro honorificentiore Divini Num-
 minis cultu maximis sumptibus con-
 strui, & ut habet idem Eusebius *lib. 9.*
hist. c. 10. privilegia plurima detulisse
Ecclesiis, easdem ab omni satellitum
 incurfu, & seculari strepitu immune
 reddiderit, in quibus ne quidem Ipse
 Orbis Dominus aliter sibi, quam pri-
 vato cuilibet, comparandum putavit.
 In cuius libertatis symbolum atque
 memoriam S. Sylvester primus inter
 Romanos Pontifices cum tiara in
 capite pingitur, prædefunctorum
 imaginibus sine capitis tegumento
 expressis: ad significandam, ut aliqui
 volunt, per assumptionem pilei, tunc
 demum datam per Constantinum S.
 Sylvestro & Ecclesiæ publicam pa-
 cem ac libertatem.

57. Et hoc ex instinctu quodam
 Religionis naturalis, ac ingenita
 cunctis rectâ ratione utentibus per-
 suasione de reverentia Deo exhiben-
 da in locis ad Ejus cultum specialiter
 consecratis, in quibus confugæ Deum
 sibi Propugnatores adoptant, cen-
 senturque sub Protectionis Divinæ
 clypeum recipi, ideoq; non immeritò
 ab Ecclesia contra extractionem non
 minus, quàm profanarum legum ri-
 gorem defendi: quamvis etiam ejus-
 modi confugæ priùs in illam peccâ-
 rint, aut quæcunque delictum non
 exceptum commiserint: cùm Ecclesia,
 exemplo Christi pro crucifixoribus
 Patrem orantis, & juxta præceptum
 Ejusdem, quotidianamq; professionē
 nostram expressam in Oratione Do-
 minica, suos quoque persecutores ad
 se recurrentes sinu benigno excipiat,
 quosque præsentibus ærumnis ac im-
 minente periculo magis disponendos
 sperat ad pœnitentiam, hos Christia-
 næ charitatis impulsu ita supplicio
 mortis

mortis subtrahere conetur, ut, con-
 cesso iis Pœnitentiæ spatio, exuere
 possint omnibus malis, quibus infeli-
 citer immerſi tenentur: qui, *post tui-
 tionem Divini honoris*, alter afferenda
 immunitatis Ecclesiasticæ finis est, ut
 scilicet Confugæ liberentur ab infam-
 mi morte, adeo periculosa salutis ani-
 mæ à pluribus credita, ut, referente
 Flodoardo *in histor. Eccles. Remens.* l.
 4. c. 6. aliocubi in Gallia consuetudo,
 reis ad supplicium capitale damnatis,
 tanquam ob brevitatem temporis,
 consternationem nimiam, aliasque
 rationes à S. Cypriano *epist. 52. ad
 Antonian.* S. Innocentio P. *epist. 3. c.
 2.* & Concilio Arelatensi I. *c. ult.* ad-
 ductas, parùm vel nullatenus dispo-
 sitis, denegandi, etiam in exitu, re-
 conciliationis gratiam, eosque, juxta
 veteris ævi phrasin, *relinquendi mi-
 sericordia Dei*, usque ad A. C. 1396.
 perseverârît: non ob defectum po-
 testatis Ecclesiæ, ut volebant quidam
 hæretici; sed ad deterrendos tanto ri-
 gore

gore
 cac
 mer
 ext
 effi
 cera
 ricu
 tiam
 tem
 infir
 tia,
 meo
 s
 sens
 solio
 rela
 q. 5.
 c. P.
 ced
 moe
 & in
 crim
 qua
 stui
 bilit

gore fideles à lapsu & relapsu in publi-
ca crimina, & quòd consideratis æquâ
mente angustiis, ad quas peccator in
extremis ita constitutus redigitur, in-
efficax tunc æstimaretur, minùsve sin-
cera, aut valde dubia, *Pœnitentia* pe-
riculo vicinæ necis extorta: prout e-
tiam ex S. Augustino *serm. 57. de*
tempore discimus: *pœnitentia, quæ ab*
infirmo petitur, infirma est; pœniten-
tia, quæ à moriente tantùm petitur, ti-
meo, ne ipsa moriatur.

58. Cujus S. Doctoris Ecclesiæ
sensus magis dilucidè continetur in
solidissimâ ejus *epistola 54. ex parte*
relata c. non est iniquitatis 17. XXIII.
q. 5. c. In tantum 33. de pœniten. dist. 3.
c. Peccatum. 4. de R. I. in 6. ubi Ma-
cedonio interroganti exponit, quo-
modo in protectione Confugarum
& interventione pro quorumcunque
criminum reis; Ecclesiæ Religio ne-
quaquam offendat seu impugnet In-
stîtiam sæculi: quarum hæc si lauda-
biliter pro conservanda tranquillita-
te

te publica , & temporali securitate
 populi , contra sceleratos gladium
 stringit : à Justitia longè sublimiore,
 conjuncta , cum religione , atque in-
 desituræ hominum salutì prospicien-
 te, laudabiliùs impelli aſſerit Clericos,
 ut modestâ tuitione ac precibus suis,
 reos ab interitu temporali (cujus vel
 metus ipsos quoque malos coercet)
 ita conentur eripere , quò superstites,
 pœnitentiæ sinceræ subjecti , absti-
 neant deinceps à quolibet crimine, si-
 mulque liberentur à morte æterna :
 maximè cum morum corrigendorù
 nullus alius , quàm in hac vita , sit
 locus , adeòque timendum sit , ne
 supplicium extremum adversùs cri-
 minosos susceptum , sic vitam corpo-
 ris finiat , ut minimè tamen vitium
 animæ auferat , imò potiùs abscisso
 correctionis ac pœnitentiæ tempore,
 in illiusmodi angustiis vitiosum ple-
 rumque inemendatum ad suppliciù
 sempiternum detrudat. Ut proinde
 dubitari non possit , quin officium
 hoc

hoc charitatis pro reis interpositum
 apud homines, Divinae Clementiae
 vicissim indigos, dictamini Religio-
 nis haud obviet, quod non solum ita
 jubeat Deus, sed & ipse, ob spem cor-
 rectionis, ac resipiscentiae, Solem
 suum super bonos & malos oriri fa-
 ciat, ac longanimitate sua ad pœni-
 tentiam complures adducat: nec au-
 geantur idcirco hominum scelera,
 quos si malefactorum veraciter pœ-
 nitet, ea in se impunita esse non fi-
 nunt: aut si qua fortè mala sequantur
 per accidens, talia immerito impu-
 tentur Ecclesiae, quæ (si Deus iniquis
 & scelestis, etiam quos novit non a-
 cturos pœnitentiam, tamen exhibet
 patientiam) multò magis misericors
 esse debet in eos, qui correctionem,
 etsi nobis incertam, promittunt.

59. Dummodo vitentur extrema,
 ne reverà foveantur quorundam sce-
 lera, cum ingenti damno tam pu-
 blicæ, quàm privatae justitiæ, nec de-
 fensionis, vel respectivè intercessio-
 nis

CI
42

nis modus (de quali Arcadius l. Ad
 dictos 7. C. de Episc. audien.) Reli-
 giosæ aut Clericalis modestiæ limites
 fortassis excedat , idque cum jactura
 ipsiusmet Ecclesiæ , cuius nonnullo-
 rum quandoque Ministrorum zelus
 imprudens plùs obest , quàm plurimum
 deinde obsequio , reverentiâ , &
 quantocunque studio reparetur : si-
 quidem constat , quamdin Ecclesia-
 rum Antistites spiritu lenitatis Evan-
 gelicæ ducti , in hujusmodi casibus ut
 Mediatores , Medici spirituales , In-
 tercessores , ac Patres , charitate Pa-
 storali , & deprecatione opportunâ
 pro infelicibus Confugis , reveren-
 tiam Deo debitam , fundatamque in
 spe correctionis & Christianæ mise-
 ricordiæ veniam , ac illorum salutem
 æternam duntaxat ; non certam quo-
 dammodo dominatûs imperiosi spe-
 ciem , ac ferè conculcationem autho-
 ritatis profanæ à se quæri monstrâ-
 runt : Reges ac alios supremos mundi
 Principes , subalternosque Magi-
 stratus,

stratus, & Judices laicos, pietate quâ-
dem filiali, cessisse non invitos sancti-
tati modestorum Præsulum, ac velut
imperio Paternæ charitatis, imò, ut
apud S. Aug. ep. 53. Macedonius lo-
quitur, *que sponte facere videri vole-
bant, ne remissio severitatis alios arma-
ret in crimina, optâsse, bonis interces-
soribus relaxare, ut, quod libentes con-
cesserant, salvâ severitate judicii, alte-
rius merito videretur indultum.*

60. Et Sic scimus Constantini M.
legem de reis ad sacram mensam con-
fugientibus non offendendis, aureis
illis Ecclesiæ seculis, adhuc sub Theo-
dosio M. illibatam perstitisse, sub
cujus Imperio cum à quibusdam Epi-
scopis occultari subindè contigis-
set debitores in grave damnum credi-
torum, optimus hic Princeps L. 1. C.
Theod. de his, qui confug. ad Eccl. ex-
tendit quadantenus privilegiû ad ob-
æratos hujusmodi confugas, ita ta-
men (ne id in detrimentum alterius
cederet) ut, aut illico extraderentur ab
Episcopis; aut hi, si vellent, onus pro
F iisdem

iisdem solvendi in se susciperent: cuius
 legis rigore compulsus aliquando S.
 Augustinus, ut infra n. 108. videbimus,
 pro exolutione debiti civilis cuiusdam
 confugæ, Populo fideli collectam in-
 dixit: intemerato cætero qui perstan-
 te S. Altaris Asylo apud fideles Prin-
 cipes, donec Eutropius Arcadio Im-
 peratori author fuit, ut, occasione
 Pentadiæ conjugis Timasii Consulis
 in Oasin, locum insigniter sterilem,
 è quo nemo evadere poterat, depor-
 tati, Constitutionem impiissimam e-
 deret, relata *L. 2. C. Theod. eod. tit.*
 de confugis ab Ecclesia extrahendis:
 cuius Legis à se procuratæ lævitiem
 primus in semetipso expertus Eutro-
 pius, per S. Chrysostrum, de quo n.
 73. servatus, Imperatorque ad abro-
 gandam ejusmodi legem, viso iudicii
 Divini exemplo, inductus fuit, conni-
 tente ad id plurimum eodem S. Chry-
 sostomo, non quidem oppositione
 importunâ, sed efficaciter ostensâ ini-
 quitate Legis per Evnuchum sugge-
 stæ, humillimisq; precibus ea de cau-
 sa ad Imperatorem delatis.

61. Hoc eodem Ecclesiasticæ hu-
 militatis atque modestiæ spiritui acti
 Patres Africani A. C. 399. missâ ad
 Honorium Imperatorem Sacrâ le-
 gatione, contra nonnullos Ecclesiasti-
 ci Asyli temeratores, quorum Cory-
 phæus Mascezil à Stiliconis militibus
 præceptis in flumen datus, Sacrilegii sui
 pœnam meritò luerat, superstitionibus
 ac insultantibus iisdem, quos dictus
 Mascezil locis sacris violenter extra-
 xerat, confirmationem immunitatis
 localis Ecclesiæ exorârunt, adeò ut
 paulò post Honorius & Theodosius
 II per *L. Fideli 2. C. de his, qui ad Eccl.
 confug.* ita statuerint: *fideli, devotâ-
 que præceptione sancimus, nemini lice-
 re ad sacrosanctas Ecclesias confugien-
 tes abducere, sub hac videlicet definiti-
 one ut, si quisquam contra hanc Le-
 gem venire tentaverit, sciat se Majesta-
 tis crimine esse retinendû.* Et hic idem
 Theodosius II cum à præpotentis cu-
 jusdam viri servis, ob Heri sævitiam,
 cum armis ad Altare confugientibus,

acindè à Clericis ob turbationem Sa-
 crorum nonnihil recedere jussis, unus
 ex Clericis interfectus, alterque malè
 fauciatus fuisset, per sanctionem rela-
 tam *L. Pateant. 3. C. eodem*, immuni-
 tatem localem Ecclesiæ ad ejus extre-
 mas usque fores, quas populus pri-
 mas ingreditur, protendi, & confugi-
 entibus Aram salutis esse præcepit, *in*
inter Templum, quod parietum cinctum
 descripserat, & *post loca publica*, &
januas primas Ecclesiæ, quidquid fue-
 rit interjacens sive in cellulis, sive in
 domibus, hortulis, balneis, arboribus, atque
 porticibus, confugas interioris Templi
 vice tueretur: vetitâ insuper confugii
 armorum illatione.

62. Et quid denique circa A. Chr.
 466. in favorem immunitatis Eccle-
 siasticæ Leo Imperator, novo Sacro
 Asyli ecclitus protecti miraculo com-
 motus, apud Emin. Card. Baronium
ad hunc annum sanxerit, amplè exhi-
 betur *L. Presenti 6. C. eod.* quò curio-
 sum lectorem, studio brevitatis re-
 mitto

mitto, & hic solùm obferuo, plurimi
 semper habitas fuisse etiam in Laicis
 prerogativas Ecclesiæ & authoritatis
 spiritualis, quam diu ejus Ministri nihil
 sibi contentiosius arrogârunt, sancte-
 que conversantes in omnibus, osten-
 derunt, si qua ipsis in Laicos & res
 temporales jurisdictio competat, ean-
 dem non aliò tendere. quã ad animarũ
 salutem æternam: dum ex aduerso è
 Prælati sive olim, sive in ceterioribus
 seculis, ij maximè succubuerunt tem-
 porali potentia. qui alio spiritu ducti
 exercuerunt hanc authoritatem suam
 in rebus etiam civilibus sibi permis-
 sis, *ut potestatem*, non *ut officium*
 Charitatis. Aptèque huc transferri
 posse videtur mos hodiernus ad de-
 clinandas convivarum de sublimiore
 loco contentiones Viennæ receptus,
 ut quisque se in mensa pro lubitu col-
 locet, unde fit ut primæ sedes fugian-
 tur ab omnibus, & nemo non inferio-
 rem gradum de industria occupet,
 dum nullus primum *ut* sibi jure com-

petentem affectat. Cujus rei optimè
 gnarus S. Gregorius M. etiam in casu
 non profano pertinente ad Ecclesiam
in Regist. lib. 3. indict. 12. epist. 62. &
 65. conquesturus de resuscitatâ per
 Mauritium Imperatorem injustâ lege
 Juliani Apostatæ: *ne quis miles, non-
 dum expletâ militiâ, Monachus effice-
 posset: ejus iniquitatem in citatis epi-
 stolis è pluribus petitam capitibus, se-
 creto & opportuno tempore, ac citi
 strepitum, per Theodorum Medicum
 familiariùs Imperatori servientem
 non publicè per Responsalem suum
 Mauritio suggeri voluit, nec simpli-
 citer eandem rejecit, sed ita tempera-
 vit lib. 7. indict. 1. epist. 11. ut Impera-
 torem placandum & suaviter indu-
 cendum sperârit.*

63. Antequam verò ulterius pro-
 cedam, libet hæctenus dictis adjicere
 quanquam *localis Ecclesiarum immu-
 nitas è Religione naturali verè dica-
 tur descendere, illam tamen propriè
 non esse juris naturalis, sicut nec Di-*

vini

vini, sed *positivi humani* : & quidem
 quoad rationem *luris naturalis*, seu
 prohibitivi, seu præceptivi, cum *l. ve-*
luti 2. ff. de f. & 7. Religio erga Deum
 non aliter eò referatur, quàm quoad
 æterna dogmata naturaliter homini-
 bus insita, nullis temporum vel mu-
 tationum vicibus obnoxia E. G. quòd
 nihil eum honore Divino pugnans
 committendum, Deus summè dili-
 gendus, amor proximo secundùm
 Deum impertiendus sit &c. quorum
 opposito jus naturale resistit incom-
 mutabiliter, ita ut nullâ hominum le-
 ge vel consuetudine, contrarium
 possit decerni : Clarum est, arbitra-
 rios Religionis actus ut vota, securi-
 tatem confugientibus ad Tempora
 concessam, dimissionem reorum ex-
 tremi supplicii &c. (*qui ad majorem*
solum facilitatem progrediendi in via
Dei, honestatem, & decentiam, am-
pliusque promerendam Dei miseri-
cordiam, conferunt, ac simpliciter
quidem natura conveniunt; verum

non tam fundant strictam obligatio-
 nem formalem, quàm Consilium aut
 congruentiam, ac debitum in eo sensu,
 quod quantiscunque actibus summa
 Dei excellentiæ protestativis non ex-
 hauriatur, nec adequetur honori, quem
 Deus ob infinitatem absolutissima
 perfectionis suæ à nobis exigere potest.)
 pertinere quidem aliquâ ratione ad
 legem naturæ, quatenus ipsam natu-
 ram (à qua veluti optantur, sive ut
 decentes hominem ratione præditum
 dictantur & approbantur) perficiunt,
 ac exquisitum ingenitæ Religionis
 & charitatis proximi, ac respectivè
 clementiæ studium indicant: non ta-
 men præceptivè præscribi à lege na-
 turæ, prout lex dicitur, quæ ad omis-
 sionem prohibitorum, aut ad præcep-
 torum observantiam verè obstringit:
 nisi postquam Principes pro sua in
 Deum & res Sacras reverentia, immu-
 nitatibus seu privilegiis Domui Divi-
 næ concessis, omni se expoliârunt
 jurisdictionis usu intra Templorum
 limites:

limites: quemadmodum similiter in
 festis ob honorem Dei, ex eodem Re-
 ligionis impulsu, ita cessandum ordi-
 nârunt ab omni Judiciorum foren-
 sium strepitu L. *ut in die 2* L. *omnes 6.*
 L. *fin. C. de feriis* ut, quod contra fie-
 ret, omnibus modis irritum habere-
 tur. Cujusmodi seu extrahendi, seu
 respectivè judicandi autoritate in
 honorem Dei religiosè à se abdicatâ,
 quod priùs liberum, quanquam mi-
 nus decens fuisset, in necessitatem po-
 stea transiit L. *Incommodato 17. §. Si-*
cui autem, 3. ff. commodati c. Quod se-
mel 21. de R. I. in 6. locusque factus
 est celebri dicto S. Augustini *epist.*
45. Si nihil tale novisses (abdi-âsses ex
motivo Religionis) minor tunc esses,
non peior (non exhiberes Deo omnem
reverentiam, valde laudabilem, at
non tunc sub peccato præceptam)
nunc autem tantò, quod absit, miserior,
si fidem Deo fregeris, quantò beator, si
persolveris.

64. Et hinc innotescit sensus ver-
 borum

F 5

borum

borū Gelasii P. c. *Frater* 10. XVII. q. 4.
 afferentis, ne Potestatibus quidem,
 vel Principibus unquam licuisse, ut
 hominem in Sanctuario constitutum,
 reluctantem, reclamantemque vio-
 lenter abstraherent, ut in acerbam
 Religionis contumeliam Benenatus
 & Maurus Civitatis Beneventanae
 municipales fecisse dicebantur: Siqui-
 dem ob cessionem juris ex motivo Re-
 ligionis voluntariè factam in spatium
 illud, quod sanctuarium dicitur, Con-
 stantinus M. ex dictis *no. 56* ultrò si-
 bi & successoribus suis manus con-
 strinxit, peractâque semel renuntia-
 tione præfatâ, & eadē Dei nomine per
 Ecclesiam acceptatâ, sine Hujus annu-
 tu circa homines in sacris Asylis con-
 stitutos nihil illis amplius licuit, sicut
 gloriosissimi Imperatores Honorius
 & Theodosius *cit. L. Fidei 2. C. de his*
qui ad Eccles. ipsimet confessi sunt, &
 localem Ecclesiarum immunitatem,
 ex instinctu Religionis ad majorē Dei
 cul-

cultum introductā *fideli devertāq;* (ut
 eorū verba sonant) *præceptione sanxe-*
runt, id est, illam adjectā pœnarum
 interminatione, ex ejusdem virtutis
 dictamine, magis comuniverunt, de-
 finientes, *nemini licere ad Ss. Eccle-*
sias confugientes abducere sub pœna
præstituta crimini Majestatis.

65. Et ne quis forsan existimet, a-
 liud juris apud Germanos fuisse, is
 cogitet velim, translato ad inclytam
 hanc Nationem nostram Imperio, se-
 quentia à Carolo M. primo Impera-
 tore Germano *Capitular. lib. 5. cap.*
9. relata can. Reum 9. XVII. q. 4. de u-
nanimi voto Synodi mixtæ, seu sa-
crae simul & Politicæ omnium Ordi-
num Congregationis A. C. 813. Mo-
guntiz ejus jussu habitæ, contra quo-
rundam temeritatem vel abusum, re-
stabilita fuisse: Reum ad Ecclesiam
confugientem nemo abstrahere audeat,
neque inde donare ad pœnam vel ad
mortem: ut honor Dei & Sanctorum
ejus conserveatur: sed Rectores Ecclesia-

rum pacem & vitam, ac membra eius
 obtinere (non illum impœnitentem ac
 impunitum abducere) studeant: ta-
 men legitimè componat, quod iniquè
 fecit. Et hoc totum solidissimus Lay-
 man lib. 4. Theol. moral. tract. 9. cap.
 3. q. 1. breviter his verbis complecti-
 tur: Secundùm juris naturalis con-
 gruam equitatem talis immunitas sa-
 cratis locis concessa est: non enim id ab-
 solutè precipit lex naturalis, etiam
 suppositâ sanctitate loci, quippe cui ex-
 tractio malefactorum, qua per se justa
 est, hand repugnare videtur. Qui
 cum mox subjungat: multò minùs lex
 positiva Evangelica talem immunita-
 tem decrevit: quandoquidem Christus
 supra legem naturæ ac fidei, nullas le-
 ges caremoniales præscripsit, nisi circa
 ritus Sacrificii, & Sacramentorum;
 reliqua verò Ecclesia disponenda reli-
 quit: & paulò suprâ dixerit: Licet
 probabilior sit sententia Covarruvia, in
 lege veteri, præter civitates refugii, e-
 tiam ipsam Templum Hierosolymita-
 num

eius ius pro Asyllo constitutum fuisse:
 attamen lex illa Mosaica post Christi
 mortem, expiravit &c. Cum eodem
 merito concludendum est, Immuni-
 tatem reis ad Ecclesiam confugientibus,
 secundum congruam juris naturalis æ-
 quitatem, constitutam esse Legibus,
 tum civilibus Christianorum Impera-
 torum; tum multo magis Canonicis
 statutis, quibus etiam dicta leges Civi-
 les approbata & stabilita fuerunt, sicut
 constat ex cap. Inter alia 6. ibi: juxta
 sacrorum statuta Canonum, & tradi-
 tiones legum civilium x. de immunit.
 Eccl. can. Id constituimus 36. ibi: quod
 Ecclesiastici Canones decreverunt, &
 lex Romana constituit XVII. quest. 4.
 ex Concilio Aurelianensi I. can. 3. &
 can. Eos qui 6. dist. 87. ex Concilio A-
 rausiano l. c. 5. eos, qui ad Eccle-
 siam confugerint, tradi non oportere;
 sed loci sacri reverentiâ & intercessione
 defendi. Cui hac in parte post mul-
 tos Canisius comment. ad lib. III. De-
 cretal. tit. 49. n. 10. Engel ibid. nu. 7.

Zoësius ad eund. lib. & tit. n. 6. que Scriptores utriusque Germani adstipulantur.

66. Quare, ut paucis universi hucusque deducta perstringam, teste Senecâ epist. 27. nunquam nunc dicatur, quod (hoc potissimum tempore, quo subinde Iliacos intramuros peccatur & extra) nunquam dicitur: ne antiquum Sathanæ mendacium diffamandi Religionem, vel exitiosam Politico Statui (ut videtur est è vetustissimis Gentilium Imperatorum Edictis contra Christianos circum emissis) rursus in pectoribus nonnullorum minus æquè de Clericis & Regularibus, ne dicam de Religione, sentientium, persuasionem sinistram ex inferno enatam confutet, ostensum est supra n. 43. & sequens tantam semper, tum apud Hebræos tum apud Ethnicos, imò & sub ipsa lege naturæ (prælucente lumine, quod cum natura in anima cuiusque exoritur) invaluisse existimationem sancti

7. 6. sanctitatis Altarium, annexorumque
 Germaniis templorum, ut vel profanum ali-
 quid ibi admisisse, criminofum puta-
 verint, & reverentiam Altaribus ac
 Templis, five potius Deo in conser-
 vanda illorum immunitate exhibi-
 tam, ductui Religionis naturalis
 conformem, hominique ratione
 prædito maximè convenientem ag-
 noverint, quatenus ob immensita-
 tem excellentiæ Dei, absoluti Reg-
 norum ac Statuum Domini, eorun-
 demque dispensatoris atque pro libi-
 tu disponentis de omnium vita ac ne-
 ce, nullus omninò mortalium quan-
 tæcunque in humanis potestate sæcu-
 lari pollentium, quicquid speciali
 Numinis tutelæ intra ejus Basilicam,
 five ad ejusdem Altare commissum
 est, propriâ autoritate contrectare
 præsumat.

67. Huic Religionis motivo com-
 muni accedunt alia duo, unum *Cha-
 ritatis*, seu honestæ commiserationis
 ex parte intercedentis Ecclesiæ; & al-
 terum

terum

terum *Clementia* ex parte Principis
 aliquid remittentis de pœna , vel , si
 prudentiæ dictamen ita tulerit , ve-
 niam ex integro concedentis. Et
 quoad *primum* quidem , quicquid
 Manichæis sublevationem alienæ mi-
 serix inhonestam ducentibus , ac a-
 liis quibusdam omni humanitatis
 sensu destitutis secus visum fuerit , i-
 pla naturæ communitio , & calamitas
 proximum affligens *per se spectata* in-
 centivum est omnibus pro salute pro-
 ximi deprecandi, verè dicente Lactã-
 tio Firmiano *l. 6. de Divin instit. c. 10.*
summum inter se hominum vinculum
esse, Humanitatem, quod qui dirupit,
nefarius , & parricida existimandus
est: nam si ab uno homine , quem Deus
finxit, omnes orimur, certè consanguini-
nei sumus , & ideo maximum scelus
putandum est , odisse hominem vel no-
centem : & paulò infrà subjungente :
Deus , quoniam pius est , animal nos
voluit esse sociale : itaque in aliis homi-
nibus nos ipsos cogitare debemus. Non
mere-

cipis meremur in periculo liberari, si non
 el, si succurrimus; non meremur auxilium,
 ve- si negamus. Quò respiciens S. Am-
 Et brosius epist. 17. Theodosium Impe-
 quid ratorem conveniens, ut aboleret Ke-
 e mi- scriptum de Synagoga quadam in
 ac a- partibus Orientis per Episcopum lo-
 tatis ci restauranda, sic inchoavit episto-
 t, i- lam: *Peto, ut patienter sermonem*
 mitas *meum audias, nam si indignus sum,*
 e in- *qui à Te audiar, indignus sum, qui*
 pro- *pro Te offeram, cui tua vota, tuas pre-*
 Etã. *ces, committas. Ipse ergo non audi-*
 r. 10. *es eum, quem pro Te audiri velis? &c.*
 lum Multò magis autem ob adjunctum
 pit, extremo supplicio damnationis æter-
 dus næ periculum, Ecclesia, pio hujus
 ens declinandæ affectu, spatium pœni-
 ni- tendi justis precibus, fidelique Con-
 elus fugarum custodiâ ita evincere niti-
 no- tur, ut, salvâ partis læsæ justitiâ (si
 te: præsertim delictum impetu Confugas
 nos potiùs, aut fragilitate, quàm in olito
 ni- peccandi habitu, vel deliberatâ vo-
 Ton luntate commissum spem consequen-
 re- dæ

da ex integro veniæ præbeat) à ter-
 porali pœna ac morte liber , sic in
 posterum secundùm spiritum viva-
 ne in æternam , unde nunquam libe-
 retur , incurrat : aut si gravitas cri-
 minis, ac publici boni periculum, a-
 cedente assensu ipsiusmet Ecclesie
 non omnem omninò pœnam remi-
 ti exposcat , vitæ saltem parcatur
 membris : adeò quidem , ut etiam
 consignatione reorum , quibus
 delicta excepta immunitatem se
 confugii jus Ecclesia denegat , pri-
 usdem, ob causas hucusque expo-
 sitas, commune scilicet Humanitati
 vinculum , fundatumque in eo com-
 miserationis studium , atque ut lo-
 cum agenda de facinoribus suis apud
 Deum pœnitentiæ habeant , inter-
 cessionis officium non omittat : in
 quo posteriore casu tamen Judicibus
 laicis, ob non exactam ab ipsis cau-
 tionem post Bullam Gregorianam,
 si plus rigoris bonum publicum exi-
 gat, liberior esse videtur repulsa: cum
 aliàs

aliàs viri elementes, licèt etiam reis
 nulla suffragetur excusatio, plerum-
 que mediatorum, maximè Sacerdo-
 tum precibus aliquid tribuant, & in
 casibus quidem non exceptis, adjun-
 cto Religionis dictamine, persona-
 rumque sacrarum intercedentium
 merito plurimum deferre, vel saltem
 jura Confugii intacta servare tenean-
 tur.

68. Quoad *Clementiam* porrò,
 quis non objectivam ejus honestatem
 ex reverentia erga Deum & commu-
 nem naturam agnoscat, ubi præser-
 tim rigore adhibito, æterna quoque
 salus puniendi in discrimen adduci-
 tur, & postquam supremi Principes
 religiosâ renuntiatione, contra ejus-
 modi reos, quamdiu in Ecclesiis sub
 Divinæ benignitatis præsidio consti-
 tutos, omni potestatis usu ultrò se (ve-
 rùm irrevocabiliter) abdicârunt, nec
 jus quæsitum Ecclesiæ, veluti rem Deo
 sacram, eâ invitâ, citra sacrilegium, ut
 Imperatores Theodosius & Valenti-
 nianus

nianus cit. l. Pateant 3. C. de his qui
Eccl. confug. in verbis : nec in extra-
hendos eos conetur quisquam sacrile-
gas manus immittere ipsi loquuntur,
tollere possunt : adeò ut, quamdiu
immunitatis custodes se intra hone-
statis & decentiæ limites continent,
querela, sicubi etiamnum aliqua in
quorundam hominum animis super-
est, felix dicenda sit, quando, castis-
simo justitiæ & pacis osculo, legum
profanarum severitas Religione &
clementiâ superatur.

69. Quantum verò hic Religioni
 actus Deo acceptus & violatio tem-
 plorum ac rerum sacrarum eidem in-
 grata sit, comprobant, aut talionis, aut
 ignobilium suppliciorum, ut phthi-
 riasis seu morbi pedicularis, putrefa-
 ctionis intestinorum foràs promi-
 nentium &c. pœnæ adversus reve-
 rentiæ personis ac rebus sibi peculia-
 riter dicatis debitæ, & speciatim
 immunitatis Ecclesiasticæ violatores,
 justo planè iudicio, frequenter à Deo
 in

in hac vita susceptæ : ubi ut à pœna
 talionis incipiam , aboliti per Arca-
 dium Juris Atyli pessimus Author *Eu-*
tropius, primus ex Eunuchis in Orien-
 te Consul , paulò pòst ob Eudoxiam
 Imperatricem offensam , suscitata-
 que contra se Imperatoris aulam at-
 que militiam petitus ad necem , è Pa-
 latio in Ecclesiam priùs à se conculca-
 tam avolare coactus , *captivo misera-*
bilior (ut ait S. Chrysostronus *orat. in*
Eutrop.) *servo vilior* , *omni reo despe-*
ctior , in loco , quem sua ipsiusmet im-
 pietas à Satellitum invasione intu-
 tum reddiderat , quolibet momen-
 to carnificis ictum , justo Dei judicio ,
 timuit , abrogatâque licèt illicò per
 Arcadium , de confugio Eutropii e-
 doctum , improbâ lege , universos ad-
 huc sibi graviter infestos , seque con-
 tinuò minùs securum persensit , donec
 altero die S. Chrysostronus ex ambo-
 ne seu suggestu repressit impetum , ac
 persecutores derelicti ab omnibus
 Confugæ , & in Aræ præsidio dunta-
 xat

xat confisi, eò tandem pertraxit, ut *Fructu*
 furore depulso, effusi in lacrymas
 atque viscera misericordiæ Christi in *Sic o*
 duti, Imperatorem, præcedente jam
 die propriæ oblitum injuriæ, pro Eu- *Qui*
 tropii salute rogaverint, nec ante
 eum ab Ecclesia, obstante Beatissimo *Prin*
 Antistite, abstrahere permitti fuerint
 quàm præstito à Magistratibus di *Senj*
 servanda eidem vita juramento: quo
 postea per cavillationem eluso, qual
 CPoli duntaxat illi promissa fuisse
 securitas, ut ex Zosimo refert Em
 Baronius *ad A. C. 399* infelicem Eu- *7*
 tropium aliò missum trucidârunt, & *imp*
 resecto quidem securi per manum *ac d*
 carnificis capite, ut Socrates *lib. 6. lico*
hist. Eccl. cap. 5. Sozomenus *lib. 8. c. 7.* *Cre*
 Nicephorus *lib. 13 cap 4.* asseverant, *rum*
 in quorum ultimo hoc Epiphonema *ni a*
 latinum è Claudiano subnexum repe- *te in*
 rio: *trah*
mili
vita
tare
cap
dè

Quàm bene dispositum terris, ut di-
gnus iniqui

Fructus

ut *Fructus Consilii primis Authoribus*
instet:

Sic opifex Tauri, tormentorumque re-
pertor,

Qui funesta novo fabricaverat ara do-
lori,

Primus in expertum, Siculo cogente
Tyranno,

Sensit opus, docuitque suum mugire
juvencum, &c.

70. Eandem Dei vindictam, sub
imperio ejusdem Arcadii & Honorii,
ac deinde Theodosii II. adversus Sti-
liconem, & milites ab eo missos ad
Cresconium quendam, gravissimo-
rum licet criminum Reum, Mediola-
ni ab Ecclesia (quantumvis reniten-
te incassum S. Ambrosio) per vim ex-
trahendum, justè exercitam quoad
milites quidem, ostendit Paulinus in
vita S. Ambrosii, qui stipato ante Al-
tare Clericis homine hostiliter in vaso,
captivoque ad carcerem ducto, in-
dè ad spectandos in Circo ludos se

con-

conferentes, à Leopardis è cavea d
missis (illæsis spectatoribus cæteris
savissimè dilaniati sunt: Stilico au
tem primus facinoris author, ultion
cognitâ, sibi timens, tametsi no
modò captivum S. Ambrosio interit
ante Altare prostrato reddiderit; ve
rùm etiam se illi subjiciens, indictat
ad multos dies pœnitentiam religios
exegerit: ejusmodi tamen satisfactio
ne nondum contentus vindex Eccle
siæ Deus, post annos aliquot apud
Em. Baronium *ad A. C. 408.* juxta
mirum providentiæ suæ ordinem ju
stè permisit, ut Stilico perduellionis
convictus, Ravennæ ad quarendam
intempestâ nocte in Ecclesia salutem
adactus, ac sponte se dolo indè passus
abduci, cum extra templum sub cu
stodia militum esse cœpisset, ab He
racliano sublatu è medio animam in
felicem efflârit.

71. Quibus plura insuper alia Di
vini talionis exempla subjungi facile
possent, ut illud apud S. Gregorium

Na

Nazian. Orat. 10. (*qua est funebris in laudem S. Basilii Magni Caesar. Archiepiscopi*) de Judicis Assessore in Ponto, quem idem S. Basilius, quamvis ab illo pessimè habitus ob defensam omni curâ viduam Jus Asyli in sacra mensa quærentem, à furore populi contra persecutorem iniquum justè commoti, præsentissimoque mortis periculo vindicavit. Cujusmodi quid etiam Synesius Ptolemaidis in Pentapoli Ægypti Episcopus in *diversis epistolis de Andronico* ejusdem Provinciæ Præfecto commemorat, qui cum ab Asylo Mensæ quoslibet præsumpsisset excludere, sacerdotibusque Dei, hæc improbantibus, durissima quæque intentans, in nefaria hæc verba impiissimè erumpere non formidasset, *quod nullus effugere posset manus Andronici, quamvis ipsius Christi pedem teneret*: ac anathemate primùm, unâ cum Thonante criminis socio, percussus à Synodo A. C. 411. celebrata Ptolemaidis,

de, mox comprobante variis afflictio-
nibus justam Ecclesiae censuram vin-
dice Deo, in gravissimas calamitates
prolapsus fuisset: Synesii tandem fa-
vore ac ope, ut ipse recenset *in episto-
la ad Theophilum Alexandria Antistiti
scripta*, legitur è funesto Tribuna-
li, cæterarumque miseriarum abyssi
extractus. Verùm cum ista ad demon-
strandam specialem Dei curam pro
servanda sacri Aegypti inviolabilitate
sufficiant: verba autem sanctorum
*Gregorii Nazianzeni & Ioannis Chry-
sostomi* ferè totum, quod pro tuenda
& vindicanda locali Ecclesiarum im-
munitate dici vel inveniri uspiam po-
test, contineant: prætermisiss aliis, ea-
dem ex fontibus ipsis adduco.

72. Et S. Gregorius Nazianzenus
quidem *cit. orat. 20.* sic ait: *Mulier
cuidam amplissimo loco nata, cuius
Maritus haud pridem extremo vita
die functus erat, Iudicis Assessor vim
afferebat, invitamque ad nuptias per-
traherat: Illa autem cum nullâ ratione*

han

hanc vim effugere posset, consilium ca-
 pt, non majoris audacia, quam pru-
 dentia plenum: ad sacram etenim
 Mensam confugit, Deumq; adversus
 hanc injuriam propugnatorem sibi ad-
 optat. Quid faciendū fuit, nō dico Ma-
 gno Basilio, ac de his rebus aliis leges sta-
 tuenti; sed alii cuiuspiam longè illo infe-
 riori, dū tamen sacerdoti? Quid aliud,
 nisi ut eam assereret, retineret, omni
 curā tueretur, Dei clementia & legi,
 quæ Altaribus honorem haberi jubet,
 manum porrigeret, omnia denique
 prius faceret, ac pateretur, quam ut
 inhumanius ullum adversus eam con-
 silium iniret, sicque & Mensam sacro-
 sanctam, & fidem etiam illam, cum
 qua supplex erat, contumeliā affice-
 ret. Nequaquam, inquit novus Judex,
 sed omnes imperio meo cedere, ac Chri-
 stianos leges suas prodere oportet. Ille
 igitur supplicem deposcebat: Hic omni
 vi retinebat. Ille rursus furore conci-
 tatur, ac Magistratus quosdam mit-
 tit, qui sancti viri cubiculum perscru-

rarentur ignominia causâ : nec eo
 contentus ipsum insuper adesse, & cau-
 sam dicere jubet, neque id placite &
 humanè, sed quasi unum ex iis, qui
 capitis damnati sunt &c. atque hîc mi-
 hi quaso alterum persecutoris & Ath-
 leta certamen specta. Pallium detrahi,
 & lacerari jubebat: at ille exuam præ-
 terea, si ita lubet, etiam tunicam.
 Cum, qui carnis expers erat, verbe-
 raturum se minabatur, corpus submit-
 tebat. Ungulis laceraturum: at ille
 hujusmodi, inquit, laniatione medici-
 nam hepati afferes, magnoperè, ut vi-
 des, me prementi. Atque hi quidem
 in his erant. Civitas autem simul at-
 que hujusmodi malum ac commune pe-
 riculum rescivit (periculum enim
 suum quisque ipsius contumeliam esse
 existimabat) tota furore corripitur,
 atque incenditur, ac velut fumo apum
 examen movente, certatim omnes cu-
 juslibet generis, atque ætatis excitantur
 & exurgunt, ac præsertim armo-
 rum opifices, imperatorique textores:

Uni-

Unicuique porrò teli loco erat, vel
 quod ars offerebat, vel quod in re praesenti
 tumultuarie confecerat &c. Quid multa? pietatem omnes ita de-
 mum inter se partituros censebant, si
 ipsum dividerent ac discerperent: at-
 que is maiorem apud eos pietatis lau-
 dem habiurus videbatur, qui prius in
 eum, qui tantum facinus aggressus es-
 set, manum iniecisset. Quid igitur
 audax ille & insolens Index; supplex
 erat, miserabilis, calamitosus, quovis
 homine dejectior, quoad in conspectum
 prodians ille Martyr, & sine plagis
 victor, ac populum pudore correptum
 per vim retinens, supplicem suum &
 vexatorem à periculo vindicavit.

73. At S. Chrysoftomus cit. orat.
 ad Eutrop. spatim ita præclare ad
 rem nostram inquit: nunc casum
 tuum non perhorremus, nec deserimus,
 sed quantum possumus, sublevamus: &
 Ecclesia quidem, qua à te impugnata
 est, apertis te gremiis suis suscipit. Ec-
 clesia, qua iram tuam & impetum fu-
 roris

roris tui saepe perpeffa est, ubiq; discer-
 rit, & satagit, & ex isto te laqueo cona-
 tur eripere. Verū hac dicens, non insulta-
 lapsis, nec superbo pede cervices jacer-
 tū calco, sed eos, qui stare videntur, so-
 licitos reddo &c. Quis hoc celsior vidi-
 batur? &c. & ecce nunc infelix, &
 prostratus jacet, captivo miserabilior
 seruo vilior, omni reo despectior, per
 horas enim singulas imminere gladii
 cervicibus suis, & instare carnisfici
 videt &c. Non puto, me posse in
 sermone explicare, quae patitur: heste-
 nus enim dies indicium fuit; cū
 eum ventum fuisset ex Palatio, &
 Sacrarium confugisset, quā vultu
 ejus buxei coloris effectus, & nihil om-
 ninò à mortuo differens, tremor de-
 titium, mentumque demissum, inter-
 rupta vox, lingua resoluta. Et hac di-
 cimus, non exprobrantes, neque in-
 sultantes ruinae ejus, sed vestram me-
 tem mollire cupientes, & ad misericor-
 diam provocare, ut contenti jam sit
 cruciatibus ejus & effugiat à nobis pa-
 na quam patitur: multi enim sunt in

ter nos crudelius agentes, & supplicia
 ejus ardentius sitientes, qui etiam nos
 culpant, cur eum suscepimus, & cur
 ei indulserimus, ut sacrosanctum
 Altare contingeret. Propterea ergo
 exposui supplicia ejus, qua, nullo in-
 ferente, perpetitur. Sed dic mihi fra-
 ter, quid indignaris? propter hoc ma-
 xime, in quo oportet glorificare Deum,
 qui permisit eum in id necessitatis ad-
 duci, ut per ipsum & virtus, qua inest
 Ecclesie, & misericordia nosceretur:
 virtus quidem ex eo, quod impugna-
 torem suum supplicem videt, misericor-
 dia vero ex eo, quod impugnatores
 suos supplicem, & sub alis suis
 contegit, cujus dudum hostilia tela
 contempsit, pectus suum iracundis
 Regis opponit, furori plebis obsistit, &
 impugnari se gaudet pro eo, a quo ex-
 pugnabatur. Ista sunt ornamenta Al-
 taris Ecclesie, istud est decus virtutum
 ejus, ista sunt Christiane pietatis in-
 signia. Sed nefas est, inquis, istum fla-
 gitiosum raptorem, atque invasorem
 cunctorum, Divinum Altare contin-

gere: Nolo hac dicas, charissime, quoniam quidem & meretrix illa Peccatrix contigit pedes Christi, & non ex hoc opprobrium contulit Christo, sed insignia virtutis eius elicuit: neque enim immunditia eius polluit mundum, sed puritas mundi purificavit immundum. Nolite malorum memores existere: aut nescitis, cujus Domini sumus famuli, cuiusq; Magistri discipuli? recordamini, illius nos esse servos, qui pro his, à quibus ad crucem deductus est, dicebat: Pater dimitte illis, quia nesciunt, quid faciunt. Sed refugium, inquis, Ecclesia ipse prohibuit, & legem dedit, qua velut muro quodam misso confugere eos ad Divinum Altare prohiberet: Sed ecce, ita dispensavit Deus, ut prior disceret ipse quod fecit, & vim Legis sua ipse prior sentiret. Si vindictam queris, quid esse hic amplius potest quam ut ipse solveret, quod ligaverat destrueret, quod aedificaverat, pateretur ipse, quod ceteros pati iusserat: quid hoc spectaculo queris amplius

plius? Hic positus & tacens, orbi terrarum iniquitatem suae Legis annuntiat, monet omnes, & dicit: Nolite facere talia, ne talia patiamini. Estne quisquam, qui talem Doctorem non audiat, qui non acquiescat hujuscemodi Monitori, qui non sermonibus docet, nec exemplis aliunde quaevis, sed se ipse & suum exilium offert omnibus ad exemplum? quid tu putas Altare nunc pollui? imò verò nunc effulget in virtute, nunc terribile apud omnes efficitur, & metuendum. Convenisse video non solum virorum insolitos vultus, sed & mulierum: Virgines etiam video: convolavit undique omnis sexus, omnis aetas, omnisque conditio, ut illum, quem viderant Altaris hostem, nunc captivum viderent Altaris, ut perspicerent judicia Dei &c. Puto vos mitigatos, puto repressam iracundiam, & impetum inopii furoris extinctum puto, quòd jam vos ad miserandum magis, quam ad persequendum sermo converterit. Et quid dico, Puto? imò jam cer-

rus sum: video enim unius vestros, fu-
 rore depulso, lacrymas proferentes: in-
 duti enim estis Christum, & induiti e-
 stis Viscera misericordiae: & ideo didi-
 cistis dolere cum dolentibus, flere cum
 flentibus. Quam brevi seminanti mihi
 sermonem misericordiae, seges faecun-
 da pietatis ascendit, & confido, quod
 jam nunc misericordiam manipulos con-
 gregabo. Prosternamus nos, quaso, Re-
 ligioso Principi, imò potius obsecremus
 primò misericordiam Dei, qui cor Re-
 gis emolliat, qui furorem Regis miti-
 get, ut integram ab eo gratiam merea-
 mur. Et quidem comperi, quod jam
 dudum ad aures eius delatum est, quod
 hic ad Altare Dei, & verum istud Asy-
 lum confuget, & insistente exercitu
 ac exposcente, ut eum traderet ob scelerum
 suorum poenas luendas, longam oratione
 usum, quam sedaret exercitum: audio
 enim profecutum, quod in singulis qui-
 busque delinquentibus, non ea tantum
 consideranda essent, quae peccaverint, sed
 & ea, quae aliquando forte utiliter gesse-
 rint. Cumque in his non solum tumentes
 animos

nimos non placaret, verum & acrius
 inflammaret, dolentium precipue Im-
 peratoris injuriam: tum Ille de Sere-
 nissimo vultu profusis lacrymis admo-
 nuisse fertur Exercitum, quod ad Al-
 tare Dei confugerit, & ita tanti furo-
 ris impetum restinxisse. Sed & nos,
 quod ex nobis est, agamus. Si enim
 propria injuria acerbitatem non exe-
 quitur Imperator: quid Sanctos facere
 decet? quid filiis Ecclesie agere conve-
 nient, quibus paulo post accedendum est
 ad sancta, quibus contingenda sunt
 Mystera, quibus Oratio Dominica
 offerenda, in qua dicendum est: Re-
 mitte nobis debita nostra, sicut & nos
 dimittimus debitoribus nostris? sci-
 mus hunc debitorem esse multorum:
 non est nunc iudicii tempus; sed pieta-
 tis: nec ultionis, sed miserationis: ne-
 que sententiae, sed indulgentiae. Desini-
 te, quaso, ab indignatione animi, co-
 hibere iras, tumoremque depellite, &
 ad preces vos misericordis Domini una
 mecum convertite, ut det ei veniam,

GI
42

liberet eum de imminentibus gladiis
 & concedat ei tempus pœnitentiæ, ut
 possit se exuere omnibus malis, quibus
 infelicitè inductus est: Rogemus Imp
 ratorem, ut honoret Ecclesiam, honoret
 Altare, & hominem, qui ex eo spera
 vit salutem, non inaniter pariatur cre
 didisse &c.

74. Quantum porrò ad morbos ig
 nobiles talibus congruâ Dei vindictâ
 immisos: Lucius Sylla Dictator apud
 Plutarchum in *Ejus vita*, cum Mitr
 datis Legatum Athenis extraxisset
 Templo Dianæ, in Sacrilegii pœ
 nam pediculis in cibum relictus for
 interiisse ab Ethnicis creditur: eâ dem
 que turpi lue sublatum ex hac vita
 contemptorem Divinitatis ac Reli
 gionis Democritum tradunt omnes,
 quotquot ejus mortem enarrant. De
 Philistæorum Arcam, Dei veri so
 lium, irreverenter tractantium infan
 mi ac immedicabili plaga, ad cujus
 dolores sedandos, fecerunt sibi sedes
 pelliceas, ut mollius sederent, videri
 possunt

possunt ea, quæ passim Interpretes in
 1. Reg. 5. commentantur: quam tanti
 mali causam, cum in ejus recensitione
 profiteri sincerè nollet Herodotus
 lib. 1. aliam ut observat Josephus lib.
 10. antiq. cap. 1. eò tamen reciden-
 tem, confinxit, illos scil. Mariscis cæ-
 litus in ano punitos fuisse, quòd A-
 scalonc, eorum aliqui Templum Ve-
 neris expilâssent: *pudetque Scriptu-
 ram ipsam ignominiosum illud plagæ
 genus 2 Paralipom. 24. vers. 25. edi-
 cere, quo per Syros vindicatum fuit
 in Joas Rege cum languoribus ma-
 gnistandem è manibus ipsorum di-
 misso, abominabile facinus ab eo-
 dem in *Atrio domûs Domini* adver-
 sùs Zachariam filium Jojadæ com-
 missum, cujus necem Judæis Chri-
 stus suo adhuc tempore exprobrat
 Matth. 23. vers. 35. eisque minatur
 excidium, inquit: *Ut veniat super
 vos omnis sanguis &c. à sanguine A-
 bel justiusque ad sanguinem Zachariae
 &c. ob quam Templi profanatio-**

nem S. Epiphanius de vita & obitu
 Zacharia accidisse commemorat, ut
 sacerdotes nequierint amplius neque
 Angelorum visa oculis usurpare, ne-
 que oracula sive responsa populo ex Da-
 bir reddere; neque etiam in Ephod per
 signa & portenta respondere. De in-
 gloria deinde Antiochi, sacrorum &
 templi temeratoris, morte 2. Ma-
 chab. 9. v. 5. & seqq. idem legimus,
 quod scaturientes de impii corpore
 vermes illud malè ambesum morti
 victimam consecrârint. Nec alius
 fuit Herodis Ascalonitæ, SS. Inno-
 centium occisoris, è vivis egressus,
 cuius verenda Josephus lib. 17. antiq.
 c. 8. & seq. putrefacta scatuisse pedi-
 culis asserit, feridique interitûs cau-
 sam in impositam irreverenter maxi-
 mæ Templi portæ Aquilam auream
 truculenterque exercitam contra Re-
 ligiosos ejusdem dejectores crudeli-
 tatem refundit. Sique de supplicio
 Divino adversus Herodem Agrippam
 suscepto quæritur, Act. 12. vers. 25.

&

& seqq. superbus Princeps. admissis
Tyriorum & Sidoniorum blasphemis
acclamationibus contra Deum se ef-
ferens, à justo Divinitatis zelote, An-
gelo Domini percussus, in pediculo-
rum escam cessisse deprehenditur, ut
se non tantum mortalem, sed & puti-
dum experiretur.

75. De Galerio Maximo quoque
fidelium hoste, & everfore Templo-
rum advertit Eusebius lib. 8. *Histor.*
Eccles. c. 18. & 19. ipsum Authorem
sceleris ultio Divina corripuit, & ille,
qui letis ac saginatis carnibus, incede-
bat superbus, inflatis subito visceribus,
suppuratisque distenditur, & ebullire
è putrefactis interioribus venis unda-
tim cœpit innumera vermium multi-
tudo. Fœtor verò tam intolerabilis e-
rat, ut nullus omnino ne Medicorum
quidem propius posset accedere: quo-
rum plerosque, quòd nec morbo aliquid
mederi, nec vim fœtoris tolerare pos-
sent, interfici jubet: in quibus cùm
quidam jugulandus potiùs, quàm me-
dicatu-

dicaturus assisteret, inspiratus à Deo
cur, inquit, Imperator erras, quod
quod Deus infert, ab hominibus putari
posse revocari? recordare, quantas
servos Dei egeris, quamque in Religio-
nem Divinam impius, & profanus ex-
titeris, & intelliges, unde tibi sint pro-
scenda remedia: Tum primùm se ho-
minem esse intelligens, convocatis his
qui in officio publico sibi parebant, legem
scribi, & confestim remitti jubet, qui
non solum Christianis desinat persecu-
tio, verùm & readificari eorum Eccle-
sia permetterentur.

76. Julianus quoque Præfectus
Orientis Juliani Prævaricatoris avun-
culus, cum violenter ingressus An-
tiochiæ Dominicum Aureum (Eccle-
siam à Constantino M. exstructam)
occiso sacri Thesauri custode Theo-
doreto Presbytero, direptis à se vo-
tis sacris, & in terram projectis in-
disset impiè, mingensque adversus
sacram mensam, Eutropio id prohi-
bere conanti alapam impegisset, ex S.
Chry-

Chr
no
to
pò
tate
bui
tibu
mib
hou
etia
nu
alu
gra
com
res
ex
mi
un
cel
ca
ce
re
fa
ur

Chrysoftomo *orat. in Gent.* Sozomeno *lib. 5. Histor. Eccl. c. 7.* Theodoreto *lib. 2. c. 11. & 12.* discimus, illicò post, pudenda & meatus ad necessitatem à natura concessos ei contabuisse, carnesque illis corporis partibus circumdatas putrescentes à vermicibus indè natis corrosas, ac miserum hominem ita enectum fuisse: *Quod etiam accidit, ut refert cit. Sozomenus tum Thesauri Regii Custodi, tum alius nonnullis ad amplos dignitatis gradus in aula Imperatoris elatis, qui contra Ecclesiam juveniliter insultantes, velut ab ira Divina condemnati, exitum vite, ut mirandum, ita planè miserabilem consecuti sunt.*

77. In pabulum similiter iisdem undique è sua carne ebullientibus cessit Hunericus Vandalorum in Africa Rex Arianus apud Victorem Utiensem horum in Africa Spectatorem *l. 2. de persecut. Vandal.* post editam sanctionem de Catholicorum Ecclesiis unam die per omnem Africam occludendis,

GI
42

dendis. Et hoc ipso pediculari morbo extinctum afferunt Arnulphum Imperatorem Luitprandus *lib. 1. c. 29.* atque ex hoc celebris Boicæ Gentis Annalium Scriptor Joannes Adelzreitter à Terenweiss arcani consilii Electoralis Bavarici Cancellarius *p. 1. 12. n. 55.* cujus fœdæ mortis genus Luitprandus violationi jurium ac legum Ecclesiæ & sacræ dignitatis præprimis adscribit.

78. Atque ne longior sim, qui non exhorrescat ad illud pœnæ genus relatum à Polydoro Virgilio *lib. 13. Hist. Angl. n. 10.* quo irrisores S. Thomæ Cantuariensis in vico Strodo, ob contumeliosè amputatam ejus equicaudam, hoc perpetuo probro correpti leguntur à Deo, ut omnes descendentes ex eo hominum genere, qui id facinus perpetrarant, in posterioribus, brutorum ad instar, caudati effecti sint, & *Sterzmänner* id est *viricaudati* appellati? quam tamen infamiam notam jam pridem unà cum illa

gen

gente deletam affirmat. Nimirum ad confundendam eorum superbiam, qui ludunt in iis, quæ ad honorem Deo debitum & reverentiam personis aut rebus ei specialiter sacris exhibendam pertinent, irreligiosos, & sacrilegose ejusmodi Deus in posterioribus juxta *Psalm. 77. v. 66.* percutit: atque, ut legit versio Tigurina *Eccl. 19. v. 3.* *Caries & vermes occupabunt eos, & omnia confidens (audax) auferetur, gravique supplicio contabescet.*

79. Quæ cum ita sint, annitendum est quidem maximè, ut in Laicorum animis debitus Religionis sensus, ac promanans indè erga Deum, res sacras, & præcipuè Dei domum reverentia conservetur: id autem præprimis cavendum est, ne, quod improbamus in Laicis, ipsimet in Ecclesia constituti pluribus modis, ut immodestiâ, confabulatione, incompositis actionibus, lectione rerum eò non pertinentium, somnolentiâ, Rubricarum neglectu, diversis officii nostri

nostri subterfugiis, ut de aliis taceamus
 approbare videamur : qui si cor-
 ram Deo, ac in ejus Basilica, & in a-
 ctionibus ad publicum Dei cultum
 spectantibus forsitan irreverentes ac
 irrelegiosi existimus, quid mirum, si
 pravis moribus nostris & exemplis
 laicos talium conspectores ad Divi-
 norum contemptum pariter incita-
 mus? adeò ut, quod post recensitas
 Imper. Rom. clades scripsit S. Hieron.
*Epist. 3. ad Heliodor. Nostris peccatis
 Barbari fortes sunt, nostris viris Ro-
 manus superatur exercitus* : fortassis
 multò magis hodie dici possit: *nostra
 irreverentia existimationem rebus Sa-
 cris apud Laicos abstulit, nostra irre-
 religiositas Religionem in animis laico-
 rum extinxit* : à quibus si laudabili
 zelo Religionem in conservanda lo-
 corum sacrorum inviolabilitate exi-
 gimus, ac ingeminamus illud *Jerem.*
7. v. 4 Templum Domini &c. (dum
 nos ipsi in deferendo Numini ac E-
 jus domui cultu viruperosè defici-
 mus) matrix nostra sterile scit, & ube-
 ra

ra areseunt *Osee 9. v. 14.* sive nostra
 apud seculares doctrina de immuni-
 tate & reverentia Ecclesiis exhibenda
 parum proficit, nec jam verentur nos
 imitari, qui ex adverso sunt, habentes
 aliquid in eodem genere mali, quod
 dicant de nobis *Tit. 2. v. 8.* Quod ne
 fiat, oportet, monente Tertulliano
de patient. reverentiam in aliis desi-
 deratam, deprehendi prius in nobis,
ne dicta, factis deficientibus, evalescant.
 Et ut integra sit ac certa victoria, jun-
 gamus propriæ Religionis exemplo
 modestiam ac deprecationem submis-
 sam, quâ novimus ipsiusmet Esau fe-
 rociam *Genes 33.* à Jacob feliciter re-
 pressam fuisse.

80. Licet autem ante A C. circiter
 millesimū præter *Anthropomorphitas*,
 de quibus S. Epiphani. *heres 70. contra*
sectam Audianorum, & S. Augustinus
lib. de heresib. her. 5. vix ulli Clerico-
 rum opes cum eorundē statu pugna-
 re, tenuerint: qui deinde *Wicleffista-*
rum gravissimus error fuit, condem-
 natus

natus à S. Synodo Constantiensi, ve-
 lut contrarius expresso Christi pro-
 misso *Mar. 10. v. 29. & 30. nemo est,*
qui reliquerit domum, au: fratres, au:
sorores, &c. propter me & propter E-
vangelium, qui non accipiat centu-
tantu, nunc in tempore hoc, domos &c.
& agros cum persecutionibus. Ex ipsa
 tamen renuntiationis formula, quam
 tempore susceptionis tonsuræ Cleri-
 calis recitare jubemur: *Dominus pars*
hereditatis meae &c. liquet, nos spe-
 cialiter & ex officio teneri ad præfe-
 rendum cæteris omnibus Ministe-
 rium Dei & Ecclesiæ: quod si quan-
 doque secularibus curis postponi-
 mus, laiceque magis, quam Clerica-
 liter vivimus, aut temporalia ferven-
 tius sectamur, quam Sacra, imò quo-
 quo possibili modo nos illis citra ne-
 cessitatem, ob fines profanos, ingeri-
 mus, veluti quæstum *pietatem* putan-
 tes: haud mirum videri debet, si laici
 pravis moribus nostris illecti, Eccle-
 siastica quoque sibi vicissim, quamvis
 nulliter, arrogare præsumant.

DISSER.